

14.9.2023

Ilmansuojeluohjelma 2030, toimeenpanoverkon kokous

Aika 8.9.2023 klo 9-11

Paikka Kokoushuone Norppa, ympäristöministeriö, sekä Teams

Läsnä Tuuli Ojala, liikenne- ja viestintäministeriö
Birgitta Vainio-Mattila, maa- ja metsätalousministeriö
Katja Ohtonen, ympäristöministeriö, kokouksen sihteeri
Sami Rinne, ympäristöministeriö, kokouksen puheenjohtaja
Antti Wemberg, Varsinais-Suomen ELY-keskus
Mikko Savolahti, Suomen ympäristökeskus
Katriina Kyllönen, Ilmatieteen laitos
Taina Siponen, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos
Tommi Maasilta, Suomen Kuntaliitto ry
Hanna Manninen, Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymä HSY
Suvi Haaparanta, Helsingin kaupungin ympäristöpalvelut
Airi Kulmala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
Jyrki Peisa, Metsäteollisuus ry
Helena Sivula, Metsäteollisuus ry
Sirkku Manninen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
Mia Westman, Ålands landskapsregering

Lisäksi asian 2 ajan:

Katariina Haavanlammi, ympäristöministeriö

1. Kokouksen avaus

Toimeenpanoverkon puheenjohtajan Oili Rahnaston estyneenä ollessa kokouksen puheenjohtajana toimi neuvotteleva virkamies Sami Rinne.

Sovittiin, että kokouksen aluksi kuullaan asialistan ulkopuolisena asiana tilannekatsaus ilmanlaatudirektiivin uudistuksesta.

Todettiin, että käydään esittäytymiskierros asialistan kohdassa 5 ”Uusi KISO 2030 toimeenpanoverkko”.

2. Ilmanlaatudirektiivin uudistuksen tilannekatsaus

Lainsäädäntöneuvos Katariina Haavanlammi ympäristöministeriöstä piti tilannekatsauksen ilmanlaatudirektiivin uudistuksesta.

3. Asialista hyväksyminen

Ilmanlaatudirektiivin tilannekatsaus otettiin kokouksen alkuun. Muilta osin asialista hyväksyttiin.

4. Edellisen kokouksen muistio

Edellisen kokouksen (16.1.2023) muistio on Hankeikkunassa kohdassa Asiakirjat ([linkki](#)) ja Tiimerissä. Muistio toimitettiin sähköpostitse ensimmäisen toimeenpanoverkon jäsenille kokouksen jälkeen.

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin.

5. Uusi KISO 2030 toimeenpanoverkko

Ympäristöministeriö asetti toimeenpanoverkon 11.5.2023 toimikaudelle 11.5.2023-31.3.2027. Muutokset verrattuna edelliseen toimeenpanoverkkoon olivat vähäisiä. Käytiin läpi jäsenistö ja esittäytymiskierros.

Metsäteollisuus ry on ilmoittanut jäsenmuutoksista. Jyrki Peisan tilalle jäseneksi nimetään Helena Sivula ja Aaron Vuolan tilalle varajäseneksi Jyrki Peisa. Muita muutostarpeita jäsenistöön ei ollut. Virallinen Metsäteollisuus ry:n jäsenen ja varajäsenen nimeämispäätös tehdään erikseen kokouksen jälkeen.

6. Teemaryhmät

Vuoden 2020 lopussa toimeenpanoverkko perusti KISO 2030:n toimeenpanoa tukemaan neljä teemaryhmää: 1) Pienpoltto, 2) Maatalous, 3) Katupöly sekä 4) Liikenne ja työkoneet. Teemaryhmille ei ole määritelty toimikautta. Käytiin läpi teemaryhmät, niiden jäsenet ja heidän edustamansa tahot sekä nostoja teemaryhmien toiminnasta ja toiminnan mahdollisista haasteista:

- Pienpolttoteemaryhmä on kehittänyt kyselysetin puunpolttotapojen selvittämiseksi. Tulisijojen uusimiskannusteselvitys on käynnissä. Haasteita on muutaman toimenpiteen toimeenpanossa: esimerkiksi savuhaittojen valvontaa soveltuvaa mittausteknologiaa ei ole löytynyt.
- Liikenne ja työkoneet –teemaryhmässä liikennetoimenpiteet etenevät pääasiassa ilmastovetoisesti. Vähäpäästöiset työkoneet – koulutuskokonaisuus on valmistunut ja sitä kehitetään. Haasteena on oman roolin hahmottaminen ilmastotyön rinnalla.
- Liikenne ja työkoneet –ryhmän puheenjohtajan Tuuli Ojalan nostoja ajankohtaisista aihepiireistä:
 - Päästöinventarioiden ja –skenaarioiden kokonaisuuden hahmottaminen
 - Meriliikenteen ilmansaastepäästöt
 - Mitä uutta Euro7 tuo?

- Konversioiden helpottaminen ja sen merkitys ilmansaastepäästöjen vähentämisen kannalta
- Katupölyteemaryhmässä on edistetty kitkarenkaiden käytön yleistymistä erilaisilla kampanjoilla. Ryhmän kokoonpanoa on vahvistettu ja pyritään vahvistamaan edelleen katu- ja väyläkunnossapitäjillä. Haasteena on päällysteiden laadun määrittelyyn liittyvän toimenpiteen käynnistyminen.
- Maatalusteemaryhmä kokoaa seurantatiedot erillisen Maatalouden ammoniakkipäästöjen vähentämishjelman toteutumisesta sekä edistää ko. ohjelman toteutumista. Haasteena on saada vapaaehtoiset ammoniakkipäästöjen vähentämistoimenpiteet laajasti käyttöön. Tänä vuonna on ollut ajankohtaista teollisuuspäästädirektiivin päivityksen valmistelun seuraaminen.
- Maatalusteemaryhmän puheenjohtajan Birgitta Vainio-Mattilan nostoja ajankohtaisista aihepiireistä:
 - Metaanikeskusteluja käydään monilla tahoilla. Miten metaani tullaan ottamaan huomioon sitovassa sääntelyssä?
 - Metaanin ja ammoniakkin päästövähennystoimenpiteet: toimenpiteestä ja tilanteesta riippuen ne on välillä mahdollista toteuttaa samanaikaisesti, välillä niiden välillä on ristikkäisvaikutuksia.

Päätettiin, että teemaryhmien toiminta jatkuu ennallaan.

Katupölyteemaryhmän ja Liikenne ja työkoneet –teemaryhmän toiminta menee osittain päällekkäin, sillä kaikki liikennesuoritetta vähentävä edistäminen hyödyttää molempien teemaryhmien pyrkimyksiä. Toisaalta erottavana tekijänä ovat mm. kuntien vahva rooli katupölyn vähentämistoimenpiteissä ja ilmastotoimenpiteiden synergia Liikenne ja työkoneet –teemaryhmän työn kanssa (mm. liikenteen sähköistymiskehitys). Koska erottavia tekijöitä on niin paljon, päätettiin teemaryhmäjako tältäkin osin pitää ennallaan. Kyseiset teemaryhmät voivat järjestää yhteiskokouksia ajoittain.

Kahden teemaryhmän puheenjohtajat ovat mukaan toimeenpanoverkossa ja kahden muun teemaryhmän puheenjohtajat eivät ole. Todettiin, että tiedonkulun ja tasapuolisuuden vuoksi olisi hyvä, että kaikkien teemaryhmien puheenjohtajat olisivat läsnä toimeenpanoverkon kokouksissa. Pyydetään jatkossa toimeenpanoverkon kokouksiin teemaryhmien puheenjohtajat asiantuntijoina. Teemaryhmien puheenjohtajille myös toimitetaan ja avataan toimeenpanoverkon aineistot.

7. KISO 2030:n päivitys

KISO 2030:n päivitys julkaistiin alun perin 8.3.2023. Myöhemmin siihen tehtiin muutamia korjauksia, ja päivitys julkaistiin 31.5.2023 uusilla julkaisunumeroilla: [suomi 2023:22](#), [ruotsi 2023:23](#) ja [englanti 2023:24](#).

Päivitys toimitettiin komissiolle maakohtaisen määräajan puitteissa.

Komission tilauksesta konsultti (Ricardo Energy & Environment) on laatinut maakohtaiset ilmansuojeluohjelmien arviointiraportit. Suomen raportti löytyy täältä. Käytiin läpi arvioinnin päätulokset:

- Suomen KISO 2030 päivitykseen oltiin pääosin tyytyväisiä. Sisältö täytti kaikki minimivaatimukset ja päivitys toimitettiin ajallaan noudattaen ns. yhteistä muotoa. Suomelle ei tullut yhtään vakavimman tason (Ensuring compliance) suositusta. Kuulemiset oli tehty ja dokumentoitu asianmukaisesti.
- Erityisinä kohokohtina nostettiin uusien WHO:n ohjearvojen huomioiminen, viranomaisvastuiden selkeä listaus, päästö- ja ilmanlaatukehitystä kuvaavat graafit sekä arviot päästöprojektioiden epävarmuuksista.
- Kehittämiskohteita seuraavaa päivitystä laadittaessa:
 - Päivityksessä on selkeämmin kerrottava, että Suomella ei ole voimassa sitovia PaMseja (Policies and Measures). Nyt arviointiraportissa oli useassa kohdassa nostettu esiin, että PaMsien vaikutuksia ei ole arvioitu, niihin ei ole viitattu eikä niihin ole linkkejä.
 - Päivityksessä on selkeämmin kerrottava, että Suomella ei ole voimassa ilmanlaatusuunnitelmia. Nyt arviointiraportissa oli useassa kohdassa nostettu esiin, että ilmanlaatusuunnitelmiin ei ole viitattu eikä niihin ole linkkejä.
 - Ilmansaasteiden rajat ylittävien vaikutusten kuvausta on laajennettava ja tarkennettava.
 - Päästökattodirektiivin liitteen III osan 2 mukaisten maatalouden päästövähennystoimenpiteiden toimeenpanosta olisi pitänyt kertoa.

Toimeenpanoverkko antoi maatalousteemaryhmän tehtäväksi perehtyä viimeisenä mainittuun kohtaan.

8. Kansallisen ilmansuojeluohjelman toimenpiteiden toteutumisen edistäminen ja seuranta

Toimeenpanoverkon asettamispäätöksessä todetaan: "Toimeenpanoverkon tehtävänä on suunnitella, tukea, toteuttaa ja seurata kansallisen ilmansuojeluohjelman toimeenpanoa ja laatia tarvittaessa ehdotukset kansallisen ilmansuojeluohjelman päivittämiseksi."

Monet KISO 2030:n toimenpiteet ovat käynnistyneet, ja jotkut ovat jo kokonaan toteutuneet. Käytiin keskustelua ja ideoitiin, mihin suuntaan toimeenpanoa

voitaisiin kehittää. Mitä pitäisi tehdä ilmansaastepäästöjen vähentämiseksi?
Keskustelussa nousi esiin mm.

- Keskustelu ja toimeenpano jatkuvat pitkäjänteisesti toimeenpanoverkossa ja teemaryhmissä.
- Uuden hallitusohjelman (mm. sujuvoittaminen) mahdolliset vaikutukset KISO 2030:een nähdään ajan myötä.
- Myös ilmanlaatudirektiivin uudistuksen mahdolliset vaikutukset KISO 2030:een nähdään ajan kanssa. Päästöjen ja altistumisen vähentäminen tulee joka tapauksessa olemaan oleellista ja työtä tulee jatkaa. Huonoa ilmanlaatua tulee myös jatkossa Suomessakin esiintymään paikallisesti ja lyhytaikaisesti.
- Puhtaan ilmanlaadun tavoitteet ovat kansainvälisesti asetettujen päästövähennysvelvoitteiden taustalla.

9. Vuoden 2021 ilmansaasteiden päästöinventaarior

Vuoden 2021 ilmansaasteiden päästöinventaarior valmistui säädetyn aikataulun mukaisesti keväällä 2023. Päästövähennysvelvoitteet saavutettiin.

10. Viestintä

Uudistuneille Ymparisto.fi –sivuille tehtiin uusi Ilmansuojelun parhaat käytännöt – kokonaisuus osana ilmansuojeluohjelman toimeenpanoa. Sivusto löytyy polulta Ympäristöaiheet -> Saasteettomuus ja ympäristöriskit -> Puhdas ilma. Tietoa sivustosta toivotaan jaettavan omissa sidosryhmissä.

Puhtaan ilman päivänä 7.9.2023 julkaistiin ympäristöministeriön Näkökulmat – blogisarjassa Pienpolttoemaryhmän edustajien kirjoittama blogi "Tulisijan uusiminen ja taitava käyttö vähentävät puunpolton päästöjä".

11. Muut asiat

Kansallisesta ilmansuojeluohjelmasta käytetään nykyisin lyhennettä KISO 2030 (aiemmin ISO 2030).

12. Seuraava kokous

Toimeenpanoverkko kokoontuu yleensä kahdesti vuodessa.

Seuraava kokous on tiistaina 12.12.2023 klo 13-15 Valtioneuvoston tiloissa osoitteessa Mariankatu 9, kokoushuone Loppupeli. Kokous on ensisijaisesti läsnäkokous, mutta myös etäosallistuminen Teamsillä on mahdollista.

Seuraavan kokouksessa aiheita ovat ainakin:

- ilmanlaatudirektiivin uudistuksen tilannekatsaus
- KISO 2030 toimenpiteiden toteutumisen seuranta, vuoden 2023 toteumatiedot

13. Kokouksen päättäminen

Sami Rinne päätti kokouksen klo 10.50.

Sami Rinne
Neuvotteleva virkamies
toimeenpanoverkon puheenjohtajan estyneenä ollessa

Katja Ohtonen
Erityisasiantuntija, toimeenpanoverkon asiantuntijasihteeri

Aineistot

[Kokousaineistot](#) Tiimerissä
[Edellisen kokouksen aineistot](#) Tiimerissä

Jakelu

Läsnä olleet
Poissa olleet toimeenpanoverkon jäsenet

- Oili Rahnasto, ympäristöministeriö
- Kaarle Kupiainen, ympäristöministeriö
- Maarit Haakana, ympäristöministeriö
- Mikko Paunio, sosiaali- ja terveysministeriö
- Heidi Lettojärvi, Energiategollisuus ry